

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 246/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], súdneho exekútora, [REDACTED], zastúpeného advokátkou [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Prievidza sp. zn. 16 Er 3048/2015 zo 17. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], súdneho exekútora, [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

uznesením Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 Er 3048/2015 zo 17. januára 2017 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor v exekučnom konaní okresného súdu sp. zn. 16 Er 3048/2015 vydal upovedomenie o začatí exekúcie, ktorého obsahom bolo aj vyčíslenie predbežných trov exekúcie sumou 75,60 € a tiež upozornenie povinného podľa § 201 ods. 1 poslednej vety zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) o možnom navýšení predbežných trov exekúcie v prípade neuhradenia pohľadávky v lehote 14 dní od doručenia upovedomenia na sumu 150,60 €, o zaplatení odmeny za zriadenie exekučného záložného práva vo výške 165,95 € + DPH a hotových výdavkov až do výšky 80 €. V dôsledku námietok povinného vznesených proti exekúcii a proti trovám exekúcie vydal okresný súd uznesenie, ktorým okrem iného posúdil námietky povinného proti predbežným trovám exekúcie v časti vyčíslenia odmeny za zriadenie exekučného záložného práva vo výške 165,95 €, DPH z tejto sumy, náhrady výdavkov a náhrady za stratu času vo výške 80 € za dôvodné. Takéto rozhodnutie o trovách exekúcie považoval sťažovateľ za nezákonné, porušujúce čl. 2 ods. 2 ústavy. Poukazujúc na znenie upovedomenia zdôraznil, *„že odmena za zriadenie exekučného záložného práva vo výške 165,95 € + DPH ako aj predbežné určenie výšky náhrady hotových výdavkov sú zákonnou náležitosťou upovedomenia a sú výlučne predmetom zákonnej upozorňovacej povinnosti súdneho exekútora podľa § 201 ods. 1 posl. veta Exekučného poriadku“*.

3. Namietané porušenie svojho práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy videl sťažovateľ v ústavne nesúladnom výklade a aplikácii § 201 ods. 1 Exekučného poriadku, keďže *«Uznesenie vyvoláva stav, kedy je zákonný postup súdneho exekútora súdom spochybnený. Vzhľadom na uvedené je potrebné, aby bolo napadnuté rozhodnutie zrušené a dané do súladu so zákonom, nakoľko predmetné nezákonné Uznesenie môže mať negatívny dopad na vykonanie exekúcie a činnosť súdneho exekútora, kedy aj pri postupovaní súdneho exekútora v súlade so zákonom sa môže povinný brániť napadnutým nezákonným Uznesením a spôsobovať súdnemu exekútorovi problémy v podobe podávania sťažností, žalôb, požadovania náhrady škody, kedy by sa povinný paradoxne mohol opierať*

o nezákonné súdne rozhodnutie a súdny exekútor by sa musel brániť. Z uvedeného teda vyplýva, že napadnuté Uznesenie zásadným spôsobom naruša právnu istotu a vytvára priestor pre spochybňovanie postupov a nárokov súdneho exekútora, hoci sú v súlade so zákonom.

Uznesením je teda zároveň protiprávne spochybnený aj jeho budúci možný nárok na vymoženie trov exekúcie. Keďže z dikcie § 201 ods. 1 posl. veta Exekučného poriadku jasne a zrozumiteľne vyplýva, že súdny exekútor povinného upozorní, že ak dlh nesplní, tak trovy exekúcie môžu byť vyššie a predbežne vyčíslí ich výšku, a keďže pod trovami exekúcie sa podľa § 200 ods. 1 EP rozumie odmena exekútora + náhrada hotových výdavkov + náhrada za stratu času, potom je nepochybné, že súdny exekútor ani nebol povinný rozpisovať samostatne budúcu možnú odmenu exekútora, odmenu za zriadenie EZP a budúce možné hotové výdavky, ale stačilo uviesť jednu sumu predpokladaných budúcich trov exekúcie...

Záverom treba dodať, že súd popiera budúcu možnú odmenu za zriadenie exekučného záložného práva s odôvodnením, že „nárok na takúto odmenu súdnemu exekútorovi vzniká až keď je úspešne vykonaná dražba takejto nehnuteľnosti“. S týmto výkladom nemožno súhlasiť s poukazom na dikciu ust. § 6 vyhlášky MSSR č. 288/1995 Z.z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov (ďalej len „Vyhláška“), z ktorej absolútne nevyplýva súdom uvádzaný výklad nároku na odmenu za zriadenie exekučného záložného práva (ďalej len „EZP“). V zmysle ust. § 6 Vyhlášky „ Odmena za zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosti je 33,19 eura za každú takto zexekvovanú nehnuteľnosť. “ Z citovaného ustanovenia a pri použití základných výkladových pravidiel vyplýva, že odmena za zriadenie EZP prináleží za takto exekvovanú t.j. „takto postihnutú“ nehnuteľnosť. Citované ustanovenie pojednáva výlučne o odmene za zriadenie EZP; nepojednáva o ničom inom a preto slovné spojenie „takto zexekvovanú“ nemožno rozširovať na predaj nehnuteľnosti na dražbe, pretože slovom „takto“ je možné poukázať len na predmet § 6 Vyhlášky a teda na zriadenie EZP a nič iné. Vzhľadom na dikciu § 6 Vyhlášky je zrejmé, že odmena za zriadenie EZP prináleží za zriadenie EZP a nie za predaj nehnuteľnosti na dražbe. Uvedený výklad je možné potvrdiť aj dôkazom z opaku, kedy pri úspešnom predaji nehnuteľnosti na dražbe patrí súdnemu exekútorovi odmena podľa § 5 Vyhlášky. Skutočnosť, že odmena za zriadenie EZP patrí súdnemu exekútorovi už za zriadenie EZP a nie je podmienená predajom nehnuteľnosti na dražbe tiež možno

vyvodzovať z § 46 ods. 8 posl.veta EP, v zmysle ktorého „Ak exekútor vykonával exekúciu predajom nehnuteľnosti alebo zriadením exekučného záložného práva...“. Z dikcie citovaného ustanovenia totiž vyplýva jednoznačné zákonné pomenovanie vykonávania exekúcie (rozumej „zexekvovania“) a to buď predajom nehnuteľnosti ALEBO zriadením EZP...»

4. Právomoc ústavného súdu zdôvodnil sťažovateľ neprípustnosťou odvolania proti namietanému uzneseniu, teda nemožnosťou zjednať nápravu iným spôsobom.

5. Sťažovateľ navrhol vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo uznesením Okresného súdu Prievidza zo dňa 17.01.2017, sp.zn. 16Er/3048/2015 porušené.

2. Základné právo zakotvené v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo uznesením Okresného súdu Prievidza zo dňa 17.01.2017, sp.zn. 16Er/3048/2015 porušené.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Prievidza zo dňa 17.01.2017, sp.zn. 16Er/3048/2015 a vec vracia Okresnému súdu Prievidza, aby v nej znovu konal a rozhodol.

4. Okresný súd Prievidza je povinný uhradiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 312,34 na účet jeho právnej zástupkyne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

10. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

11. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti

podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

12. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

13. Sťažovateľ navrhol ústavnému súdu realizovať prieskum výroku uznesenia okresného súdu, ktorý sa jeho práv na priznanie odmeny ako súdneho exekútora nedotkol.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa § 201 ods. 1 Exekučného poriadku (účinného v čase vydania upovedomenia o začatí exekúcie) predbežné trovy exekúcie určuje exekútor podľa osobitného právneho predpisu v upovedomení o začatí exekúcie. V rámci predbežných trov exekúcie exekútor vyčíslí odmenu najviac v rozsahu ako pri upustení od exekúcie; náhradu výdavkov a náhradu za stratu času vyčíslí len v rozsahu ich skutočnej výšky v čase vydania

upovedomenia o začatí exekúcie. Zároveň povinného upozorní, že ak dlh nesplní, tak trovy exekúcie môžu byť vyššie, a predbežne vyčíslí ich výšku.

16. Z obsahu namietaného uznesenia vyplýva, že okresný súd rozhodol o nedôvodnosti nárokov sťažovateľa ako súdneho exekútora vo vzťahu k sumám, ktoré neboli súdnym exekútorom uplatnené, ale boli iba súčasťou jeho poučovacej povinnosti v zmysle citovaného ustanovenia § 201 ods. 1 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017. Okresný súd tak rozhodol o niečom, čo nebolo predmetom exekúcie a tiež ani predmetom námietok povinného. Okresným súdom vyslovený právny názor bol preto v danom štádiu exekučného konania (pred začatím samotného vymáhania vydaním exekučného príkazu) bez právneho významu a nadbytočný. O ďalších trovách exekúcie, ktoré boli sťažovateľom uvádzané v upovedomení o začatí exekúcie v rámci poučovacej povinnosti, by bolo možné v súčasnosti rozhodnúť v zmysle § 195 a nasl. Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017. Nie je preto možné prisvedčiť sťažovateľovi, že priznanie jeho prípadného nároku na ďalšie trovy exekúcie bolo namietaným uznesením vylúčené. Nič na tom nemení ani zriadenie, resp. nezriadenie exekučného záložného práva k nehnuteľnosti povinného. Zriadenie exekučného záložného práva k nehnuteľnostiam je totiž len exekučným prostriedkom slúžiacim na uspokojenie nároku oprávneného, má teda výlučne zabezpečovaciu funkciu. Zabezpečuje peňažný nárok oprávneného, ktorý je obsahom exekučného titulu, celou hodnotou takto zexekvovanej nehnuteľnosti.

17. Poukazom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi uznesením okresného súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia jeho porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Sťažovateľ namietal porušenie práva, ktoré si v exekučnom konaní dosiaľ neuplatnil.

18. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

19. Sťažovateľ v petite sťažnosti namietal aj porušenie základného práva zakotveného v čl. 2 ods. 2 ústavy

20. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

21. Citovaný článok ústavy neobsahuje žiadne základné právo alebo slobodu, ktorých ochrany by sa bolo možné domáhať samostatne v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie je vstupnou bránou do ústavnej úpravy základných práv a slobôd zakotvených v čl. 14 až čl. 50 ústavy a má charakter všeobecného ústavného princípu vyjadrujúceho legalitu štátnej moci, ktorá sa vykonáva v súlade s právom.

22. Za daných okolností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

23. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. apríla 2017